

naam **Benedikt Sas**  
leeftijd **55 jaar**  
opleiding **doctor in de organische  
scheikunde, diverse  
managementopleidingen**  
functies **algemeen directeur DGZ/  
MCC/Vivee, professor corporate  
& innovation management UGent**  
vorige functies **voltijds professor  
UGent, manager consortium  
Food2know, diverse functies  
binnen Kemin Industries (onder  
meer R&D director Agrifoods,  
global vice-president R&D  
en president BU Pharma &  
Nutraceuticals)**



**‘De niet-consumeerbare reststromen bij de productie van vegetarische voeding kunnen enkel door dieren verwerkt worden’**

# ‘Nieuwe inzichten brengen nieuwe kansen’

De visie van Benedikt Sas, directeur bij DGZ en MCC in Vlaanderen, is er een die management en wetenschap combineert. Met beide organisaties kijkt Sas aan tegen een krimp van de Vlaamse veesector, maar hij ziet ook kansen voor verbreding.

TEKST WIM VEULEMANS

**M**et regelmaat weeklinkt de stem van professor Benedikt Sas in het Vlaamse publieke debat. Hij wil er vooral een objectieve en wetenschappelijke onderbouwing aan toevoegen. Net daar schort het vaker aan, aldus de professor. Sas is ook algemeen directeur van Diergezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) en Melkcontrolecentrum Vlaanderen (MCC), en van hun coöperatief gestructureerde dochteronderneming Vivee, waarin alle ondersteunende diensten van beide organisaties zijn ondergebracht.

Vivee bestaat dit jaar vijf jaar, DGZ al twintig jaar in zijn huidige vorm. Maar de oorsprong van de georganiseerde diergezondheidszorg en het monitoren van melkqualiteit gaat terug tot 1937, toen in Antwerpen de Vereniging voor gezonde melkwinning en runder-tuberculosebestrijding werd opgericht.

## **Diergezondheid en melkqualiteit gaan al 85 jaar hand in hand. Is uw benadering in het besturen van deze organisaties anders dan voorheen?**

‘Ik ben in juli 2021 begonnen en stilaan heb ik met het team getracht om een meer managementgericht beleid uit te werken. Ik merk nu dat onze mensen eraan beginnen te wennen. Ook de resultaten zijn er. MCC draait positief en uit de laatste financiële resultaten mogen we verwachten dat ook DGZ dit jaar operationeel een positief resultaat kan neerzetten. Dat geeft ons als organisatiegroep de kans om investeringen te doen naar de toekomst. DGZ had dan wel altijd een solide basis met een stevig eigen vermogen, maar om te kunnen investeren moet je ook operationeel goed draaien.’

## **Welke kansen ziet u voor DGZ en MCC in hun toekomstige opdracht?**

‘Zowel de opdracht van DGZ, het monitoren van de gezondheid van nutsdieren, als die van MCC, het bewaken van de kwaliteit van rauwe melk, is wettelijk vastgelegd. Maar we kunnen perfect breder gaan. We zien kansen om nieuwe dienstverlening uit te bouwen naar andere sectoren, bijvoorbeeld de veevoerindustrie of zelfs de voedingssector.’ ‘In onze organisatie zijn kennis, wetenschapsexpertise, goed uitgeruste laboratoria en techniek aanwezig om ook voor deze sectoren toegevoegde waarde te creëren. Bovendien geeft het ons de kans om te innoveren richting nieuwe technologieën. Met ILVO (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, red.) werken we zo in een project dat de relatie onderzoekt tussen veevoersamenstelling en de stikstofuitstoot van vee. Ook participeren we in internationale onderzoeksprojecten. Zo maken we deel uit van een Europees onderzoeksproject rond antibioticaresistentie bij dier én mens. Dat zorgt voor nieuwe inzichten en voor kansen voor onze organisatie.’

## **Is die verbreding geïnspireerd door de ontwikkelingen in de veehouderij?**

‘We kennen in Vlaanderen duidelijk een krimp in de veehouderij. Ik hoop dat de beleidsmakers tijdig gaan inzien dat voeding een primaire behoefte is. Maar de veehouderij staat nu eenmaal onder druk, niet alleen in Vlaanderen, maar ook in de rest van Europa. Naast de economische druk is er het maatschappelijke en politieke debat. Alleen mogen we nooit vergeten dat de dierlijke sector altijd zijn plaats heeft naast de plant-

aardige. Velen weten dit niet, maar wie één kilo vegetarische voeding produceert, genereert ook drie à vier kilo niet-consumeerbare nevenstromen. Dat is een plantaardige reststroom die enkel dieren kunnen verwerken.’ ‘Ook het klimaat heeft invloed. In Zuid-Europa warmt het op, waardoor bepaalde teelten onder druk komen te staan. Ook het houden van melk- of vleesvee wordt daar moeilijker. In onze begroting van 2024 houden we rekening met een krimp van 5 procent in rundvee en 10 procent bij varkens. In 2025, als veel vergunningen komen te vervallen, rekenen we voor beide diersoorten zelfs op een daling van 10 procent. Daarom is het voor ons belangrijk om te diversifiëren en breder in de keten te kijken waar we toegevoegde waarde kunnen hebben.’

## **Speelt duurzaamheid een grote rol in die maatschappelijke blik op de veehouderij?**

‘In het maatschappelijk debat speelt dat zeker, maar meer dan dat. Welzijn, voedselveiligheid en klimaat zijn allemaal ontwikkelingen waar veehouders nu al mee te maken hebben en in de toekomst nog meer. Ik hoop dat men tijdig inziet dat voeding een primaire behoefte is die je niet zomaar uit handen mag geven. Weet je dat China recent de turbo op landbouw heeft gezet? Ze noemen daar voedsel, of het tekort eraan, het grootste probleem voor de nationale veiligheid. Ze kappen nu volop bossen om die gronden in te zetten als landbouwgrond en dus voor voedselproductie. Op EU-niveau hoor ik regelmatig een meer naïeve kijk op landbouw. Sommigen denken dat ze later indien nodig de landbouwproductie weer kunnen opschalen. Men beseft niet dat als landbouw ergens weg is dit eigenlijk voor altijd is. We verliezen dan de in jaren opgebouwde expertise rond veehouderij.’

## **Hoe beweegt het thema duurzaamheid zich dan binnen MCC en DGZ?**

‘Binnen DGZ en MCC hebben we zowel de data als de kennis om een stevige onderbouwing van dit thema te kunnen bieden. Zo kunnen we met MCC voor brancheorganisatie MilkBE de nieuwe tool DigiMilk. Via deze



**‘Dierwelzijn en diergezondheid zitten elkaar wel eens in de weg. Het is niet altijd wit-zwart’**



online tool worden de duurzaamheidsinspanningen van melkveehouders kwantitatiever en frequenter in beeld gebracht, en kunnen veehouders de duurzaamheid van hun bedrijf benchmarken. Via diezelfde tool kunnen ze ook hun volgende IKM-audit eenvoudig en snel voorbereiden en de gegevens van de vorige raadplegen. En wij kunnen via DigiMilk data van DGZ en/of MCC uitwisselen die de duurzaamheid op een melkveebedrijf mee helpen monitoren. De veehouder moet dat dan wel toestaan in DjustConnect, een platform om data makkelijk en veilig uit te kunnen wisselen.’

‘We werken ook samen met ILVO aan de nieuwe tool Klimrek, waarmee veehouders de klimaatinspanningen op hun veebedrijf in beeld brengen. We kijken voor dit thema ook over de landsgrenzen. Nu al zijn we met Spaanse en Italiaanse organisaties aan het kijken welke projecten we onder hun EU-voorzitterschap kunnen uitbouwen, zodat veehouderij op de agenda blijft.’

#### **Is dierwelzijn niet een belangrijke uitdaging binnen een duurzame visie?**

‘Dat klopt. Dierwelzijn is een cruciaal onderdeel hierin, niet alleen van de veestapel, maar ook op het bedrijf, met een goed rendement voor de veehouder. Zo is dierwelzijn een belangrijk onderdeel in de duurzaamheidsmonitor van MilkBE. Dieren die op hun gemak zijn en rust hebben, presteren gewoon beter. Wij zien een duidelijk verband tussen dierwelzijn en melkkwali-

teit. Alleen mag de visie op welzijn best wat objectiever zijn en wat meer wetenschappelijke onderbouwd. Het stoort me dat kruisverbanden vaak genegeerd worden. Zo zitten dierwelzijn en diergezondheid elkaar wel eens in de weg, bijvoorbeeld bij huisvesting van jonge kalveren. Of bij het beheersen van stikstofuitstoot bij rundvee en de wens naar weidemelk. Kortom, het is niet altijd wit-zwart.’

#### **In het monitoren van diergezondheid hebben ibr en bvd veel aandacht gehad. Zitten we op het goede pad?**

‘Op 99 procent van de bedrijven zit het daarmee goed. In principe zouden per 31 oktober de laatste ibr-positieve dieren zijn afgevoerd op bepaalde bedrijven. Maar na een risico-inschatting en advies van een wetenschappelijk comité van het Sanitair Fonds heeft de bevoegde minister derogatie toegestaan voor opnieuw besmette en chronisch besmette bedrijven. Nu moeten die dieren afgevoerd zijn voor eind april 2024.’

‘Het is belangrijk om te beseffen dat er altijd risico’s zijn op een nieuwe besmetting. Circa 60 procent van de besmettingen, ook van ibr, is te herleiden naar transport. Ook verzamelingen en prijskampen vormen een risico. Ik erken de waarde ervan, ze hebben hun plaats en zijn ook deels traditie. Maar we moeten ook het risico ervan goed beseffen, alleen al voor de dieren die daar aanwezig zijn, vaak de beste van het bedrijf, ook genetisch gezien.’

#### **Komen er niet meer en meer nieuwe bedreigingen op ons af?**

‘De blauwtongbesmettingen in Nederland tonen dat zeker aan. Tot nu toe zijn de gevolgen in Vlaanderen vrij beperkt gebleven. In Nederland zorgt blauwtong voor een ravage in de schapenhouderij, ook in de melkveehouderij voorspellen mijn Nederlandse collega’s een productie die 30 tot 50 procent lager is. Dat is niet min. Met het veranderende klimaat krijgen we in de toekomst meer van zulke situaties. Ik denk bijvoorbeeld aan het Orbivirus, dat “epizootic haemorrhagic disease” veroorzaakt. Dat virus ruikt op uit Afrika en zit nu al over de Pyreneeën. Bij DGZ volgen we zulke situaties op de voet en houden we contact met collega’s in heel Europa. Hun kennis kan ons later van pas komen. Met het veranderende klimaat lijkt me dat noodzakelijk.’

#### **Tot slot, waarom spreekt u zich regelmatig uit in het publieke, maatschappelijke debat?**

‘Mijn achtergrond is wetenschap en chemie. Vanuit die rol merk ik te vaak dat er met cijfers gegoocheld wordt die ofwel fout zijn of voor de eigen agenda aangewend worden. Dat stoort me, waarbij ik dan enige feitelijkeheid in het debat wil krijgen. Landbouw, natuur en industrie hebben elk hun rol, maar men moet het wel correct spelen. Onze landbouwers mogen geen slachtoffer zijn van een op fouten gebaseerd debat en foutieve besluitvorming.’